Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
5 december 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/364376

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Afval en Recycling

Beslistermijn
12 december 2023

Bijlage(n)
2

Aan Staatssecretaris

nota

Kamerbrief vervolg moties omtrent regelgeving wegwerpplastics

Aanleiding
- 17 oktober jl. heeft de Tweede Kamer een motie van het lid Dijk (SP) aangenomen, waarin de regering verzocht wordt de 'plastictaks' zo snel mogelijk af te schaffen. Uit de context valt op te maken dat gedoeld wordt op de meerprijs voor plastic wegwerpbekers en bakjes bij consumptie onderweg.
- 26 oktober jl. heeft de Tweede Kamer twee moties van het lid Haverkort (VVD) aangenomen die betrekking hebben op het verbod op kunststof wegwerpbekers en -bakjes voor consumptie ter plaatse, dat ingaat op 1 januari 2024.
- U bent eerder per nota over de moties geïnformeerd (RONDZENDMAP-2023/14625). Zoals met u naar aanleiding van die nota besproken, is bijgevoegde Kamerbrief opgesteld.

Geadviseerd besluit
Indien u akkoord bent met de inhoud, wordt u geadviseerd de Kamerbrief zo snel mogelijk te verzenden.

Kernpunten
Kernpunten in de Kamerbrief zijn:
- U geeft aan dat ondanks dat het kabinet demissionair is, de Europese reductieverplichting voor wegwerpbekers en bakjes voor 2026 blijft staan;
- U geeft aan het zeer onverstandig te vinden om de regelgeving die is ontworpen om deze doelstelling te halen, nu op twee wezenlijke onderdelen aan te passen en daarmee uw ambtsopvolger wel de verplichting na te laten om de doelstelling te halen, maar niet de benodigde middelen om dat te doen;
- U geeft aan het in de huidige situatie passender te vinden het besluit over het al dan niet uitvoeren van de moties aan uw ambtsopvolger te laten, inclusief welke eventuele alternatieve maatregelen er mogelijk en nodig zijn om de reductiedoelstelling voor 2026 te bereiken;
- U geeft aan dat hiermee investeringen en voorbereidingen die reeds gedaan zijn door ondernemers om te voldoen aan de regels per 1 januari, niet voor niets zijn geweest;
- U geeft aan tegelijkertijd te begrijpen dat het nu niet uitvoeren van de moties gevolgen zal hebben voor aanbieders van wegwerpbekers en -bakjes die hopen gebruik te kunnen maken van de ruimere uitzondering die de moties Haverkort beogen. U wilt daarom een aanwijzing aan de ILT geven om, in

afwachting van een besluit van een ambtsopvolger over uitvoering van deze moties, niet te handhaven op de bepalingen in de ministeriële regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik waar de verzoeken in de moties betrekking op hebben;
- U doet de oproep aan bedrijven, organisaties, locaties en met name overheden om wel aan de regelgeving te voldoen, en over te stappen van wegwerp op herbruikbaar.

Op korte termijn zal het aanwijzingsbesluit aan de ILT aan u worden voorgelegd. Tevens zal een brief aan u worden voorgelegd waarin u de oproep doet aan overheidsorganisaties en medeoverheden om – ondanks dat de ILT op dat vlak niet zal handhaven – toch te voldoen aan de regelgeving per 1 januari door de overstap naar herbruikbare bekers en bakjes te maken bij consumptie ter plaatse.

Krachtenveld
- In het algemeen krijgen we veel reacties en vragen over de SUP-regelgeving. Zowel vanuit de politiek als vanuit consumenten, media en ondernemers. Daar zitten ook kritische geluiden tussen. De regelgeving vraagt een verandering die soms zal schuren met de huidige werkwijze van ondernemers en met de manier waarop we ons leven hebben ingericht.
- De Nederlandse Vereniging van Groothandelaren in Papier- en verpakkingsmaterialen (NVGP) heeft medio oktober een petitie aan de Tweede Kamer aangeboden met het verzoek om 'de definitie van hoogwaardige recycling uit te breiden om het recyclen van op papier gebaseerde hernieuwbare en recyclebare verpakkingen te behouden'.
- Tegelijkertijd zijn er veel circulaire ondernemers met nieuwe business modellen die geïnvesteerd hebben om aan de nieuwe regels te voldoen, door bijvoorbeeld BYO- of statiegeldsystemen op te tuigen en die (financieel) risico gelopen hebben – en nog steeds lopen. Een aantal ondernemers heeft de Tweede Kamer opgeroepen om tegen de motie te stemmen en koers te zetten naar hergebruik.
- In het bijzonder over de moties Haverkort over consumptie ter plaatse krijgen het ministerie van IenW en de ILT zeer veel vragen en berichten. We merken dat er onrust, onzekerheid en onduidelijkheid is in de markt en bij organisaties die moeten voldoen aan de regelgeving. Hierbij speelt mee dat de regelgeving op zeer korte termijn – per 1 januari aanstaande – ingaat.
- Mogelijk wordt u na verzending door de pers aangesproken op deze brief, bijvoorbeeld in de marge van de COP klimaat in Dubai.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief Vervolg moties omtrent regelgeving wegwerpplastics	Dit is de Kamerbrief die, indien u instemt met de beslisnota, naar de Kamer verzonden wordt.

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
22 november 2023	Vervolg moties Dijk en Haverkort omtrent regelgeving wegwerpplastics	Dit is de beslisnota waarin een advies is voorgelegd over hoe om te gaan met deze moties.

Datum
5 december 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/364376

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Afval en Recycling

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
2

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
22 november 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/364384

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Afval en Recycling

Beslistermijn
29 november 2023
vanwege voorbere ding MR 1 december

Bijlage(n)
1

Aan Staatssecretaris

nota

Vervolg moties Dijk en Haverkort omtrent regelgeving wegwerpplastics

Aanleiding

- Dinsdag 17 oktober heeft de Tweede Kamer een motie van het lid Dijk (SP) aangenomen, waarin de regering verzocht wordt de 'plastictaks' zo snel mogelijk af te schaffen. Hiermee wordt de meerprijs op kunststof wegwerpbekers en -bakjes bedoeld voor consumptie onderweg, afhalen of bezorgen, die sinds 1 juli jl. van kracht is en die is opgenomen in de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik.
- Op 26 oktober heeft de Tweede Kamer twee moties van het lid Haverkort (VVD) aangenomen. De moties hebben betrekking op het verbod op kunststof wegwerpbekers en -bakjes voor consumptie ter plaatse, dat ingaat op 1 januari 2024. De eerste motie verzoekt de regering wegwerpbekers en -bakjes toe te staan als deze maximaal vijf procent kunststof bevatten, honderd procent gerecycled kunnen worden en aantoonbaar aan de in de ministeriële regeling gestelde inzamelpercentages voldaan wordt. De tweede motie verzoekt de regering een door het Europees Parlement voorgestelde, nog niet vastgestelde, bredere definitie voor hoogwaardige recycling te hanteren in de ministeriële regeling, waarbij minimaal verlies van kwaliteit acceptabel is.
- Alle drie de moties waren door het kabinet ontraden.
- Met deze nota wordt een advies voorgelegd over hoe om te gaan met deze moties. Op basis van uw besluit zal vervolgens een concept-Kamerbrief worden opgesteld en aan u voorgelegd om de Kamer te informeren.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd de drie moties tezamen te bezien en deze niet uit te voeren, om de volgende redenen:
    1. Zo kort voor inwerkingtreding aanpassen van wetgeving is geen stabiel overheidsbeleid. Er zijn reeds investeringen gedaan door ondernemers om aan de nieuwe wetgeving te voldoen, die bij uitvoering van de moties mogelijk voor niets zijn geweest;
    2. Er bestaat een risico op schadeclaims van deze bedrijven;
    3. Er zijn bezwaren ten aanzien van de handhaving, bij uitvoering van de moties;
    4. Alle drie de moties brengen het behalen van de Europese verplichting om het gebruik van kunststof wegwerpbekers en -bakjes te reduceren in gevaar.

- Het advies is daarbij in de geplande evaluatie in 2024 wel de kritiek op de meerprijs mee te nemen en de uitzondering[1] kritisch te bekijken.
- We adviseren u duidelijkheid te bieden aan de stakeholders door zo snel mogelijk, bij voorkeur uiterlijk maandag 11 december, een Kamerbrief te sturen over hoe u omgaat met deze moties.

Datum
22 november 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/364384

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Afval en Recycling

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
1

Kernpunten

- ***Advies: moties niet uitvoeren***

Het uitvoeren van de moties heeft op vier punten een negatieve impact. Om deze redenen wordt u geadviseerd deze moties niet uit te voeren.

1. Het wijzigen van de regelgeving op dit moment, zo kort voor invoering, lokt het verwijt uit van een onbetrouwbare overheid en kapitaalvernietiging. Met name voor de moties Haverkort geldt dat veel organisaties en bedrijven al hebben geïnvesteerd om aan de regelgeving die op 1 januari 2024 in werking treedt te voldoen.
2. Er is derhalve een risico op schadeclaims van bedrijven.
3. De ILT ziet de moties Haverkort als niet handhaafbaar.
4. Nederland zal niet voldoen aan de in de Europese Single Use Plastics-richtlijn opgenomen verplichting om in 2026 een ambitieuze en aanhoudende reductie van deze wegwerpproducten te hebben bereikt, en ook het Nederlandse beleidsdoel van 40% reductie in het gebruik van kunststof wegwerpbekers en -bakjes dat steeds met de Kamer is gecommuniceerd, zal niet worden bereikt.

Hieronder worden deze vier punten nader toegelicht.

1. Geen consistent en betrouwbaar overheidsbeleid bij uitvoering moties

- Het wijzigen van regelgeving zo kort nadat deze in werking is getreden zoals de **motie Dijk** vraagt, maar in het bijzonder bij de **moties Haverkort** die het wijzigen van regelgeving vragen enkele weken voordat deze ingaat, terwijl deze reeds in maart 2022 is gepubliceerd, geeft blijk van inconsistent en onbetrouwbaar overheidsbeleid.
- (Circulaire) ondernemers vragen van de overheid een koers en visie voor de lange termijn, op basis waarvan zij investeringsbeslissingen kunnen maken. Het uitvoeren van deze moties zou het tegenovergestelde betekenen.

2. Uitvoering moties Haverkort kent risico op schadeclaims

- Veel grote organisaties en bedrijven[2] hebben alle nodige voorbereidingen om aan de huidige regelgeving te voldoen al getroffen.
- HBJZ ziet een risico op schadeclaims als de regelgeving wordt 'teruggedraaid'; de voorbereidingen hebben organisaties en bedrijven financiële investeringen en 'uitzoekwerk' gekost. Het plots wijzigen van de regelgeving zou ertoe kunnen leiden dat ondernemers die investeringen willen verhalen op de

[1] Per 1 januari 2024 is er bij consumptie ter plaatse een verbod op wegwerp. Hergebruik is de norm. Er is een beperkte uitzondering op het verbod in geval van hoogwaardige recycling (die voldoet aan de Europese regels voor voedselcontactmaterialen) en als wordt voldaan aan de verplichte inzamelingsdoelstelling. Die is 75% in 2024 en loopt op naar 90% in 2027.
[2] Hiermee worden organisaties, bedrijven en locaties bedoeld die vallen onder de juridische term 'de exploitant van de voedseluitgiftelocatie'.

overheid. En ook de innovaties die bedrijven zijn gestart om plasticvrije opties te ontwikkelen kunnen schadeclaims opleveren.
- Het 'terugdraaien' van de regelgeving is niet in lijn met het rechtszekerheidsbeginsel. Dit beginsel (één van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur) brengt met zich mee dat de rechtspositie van burgers en bedrijven voldoende zeker en duidelijk moet zijn. Het intrekken van regelgeving vlak voordat deze in werking treedt, druist hier tegenin.
- In de toelichting onder het kopje 'Casussen vanuit bedrijfsleven' zijn enkele voorbeelden genoemd van reacties die we hebben ontvangen sinds de moties zijn aangenomen, die illustreren welke voorbereidingen er reeds door bedrijven en organisaties getroffen zijn.

3. Uitvoering moties Haverkort is niet handhaafbaar

- De ILT ziet de moties Haverkort als niet uitvoerbaar doordat de toezichtlast te hoog en te complex wordt.
- De huidige regeling stelt de ILT al voor uitdagingen, zoals zij hebben aangegeven in HUF-toetsen. In de regeling is hier zo goed mogelijk rekening mee gehouden door aan te sluiten bij bestaande EU-regelgeving en het invoeren van een meldplicht bij gebruik van de uitzondering.[3]
- De moties Haverkort zullen ertoe leiden dat het aantal partijen dat gebruik zal maken van de uitzondering enorm zal toenemen. Praktisch gezien mogen alle papieren en kartonnen wegwerpproducten die plastic bevatten dan gebruikt blijven worden.
- Het is ondoenlijk om het inzamelingspercentage en de recycling bij al deze partijen en locaties te controleren. De hoeveelheid en complexiteit maakt dat handhaving daarmee simpelweg geen zin meer heeft.

4. Uitvoering moties betekent dat we niet voldoen aan de Europese verplichting en Nederlands reductiedoel niet halen

- Uitvoering van de moties betekent dat de verplichting in de Europese richtlijn om in 2026 een ambitieuze en aanhoudende reductie te bewerkstelligen niet behaald zal worden omdat de gangbare praktijk van wegwerp de norm zal blijven. De Europese Commissie kan een inbreukprocedure starten als niet aan Europese verplichtingen wordt voldaan.
- Ook betekent dit dat het Nederlandse reductiedoel van 40% reductie in 2026 t.o.v. 2022, dat steeds met de Tweede Kamer is gedeeld, niet wordt behaald.
- Voor **de motie Dijk** geldt dat zonder de financiële prikkel van een meerprijs op eenmalige bekers en bakjes voor consumptie onderweg, consumenten niet snel zullen kiezen voor het verplicht aangeboden herbruikbare alternatief.[4]
- **Beide moties Haverkort** leiden ertoe dat de uitzondering voor het verbod op het gebruik van wegwerpbekers en -bakjes bij consumptie ter plaatse wordt uitgebreid. Daarmee kunnen wegwerp papieren/kartonnen bekertjes en voedselverpakkingen waarin kunststof zit, gebruikt blijven worden en wordt niet overgestapt op herbruikbaar.

[3] Per 1 januari 2024 is er bij consumptie ter plaatse een verbod op wegwerp. Hergebruik is de norm. Er is een beperkte uitzondering op het verbod: aanbieden van hoogwaardig recyclebare alternatieven (die voldoen aan de Europese regels voor voedselcontactmaterialen) is toegestaan, als wordt voldaan aan de verplichte inzamelingsdoelstelling. Die is 75% in 2024 en loopt op naar 90% in 2027.
[4] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/03/28/consumentenonderzoek-beprijzen-wegwerpbekers-en--maaltijdverpakkingen-kantar-public

- De definitie van hoogwaardige recycling is in de Regeling bewust scherp geformuleerd en heeft daarmee ook een 'afschrikwekkend' effect. Dat effect wordt sterk verminderd met uitvoering van de moties.
- Dit ondermijnt in grote mate het behalen van de gewenste reductie. Van de in totaal meer dan 4,4 miljard wegwerpbekers bij consumptie ter plaatse, zijn meer dan 4 miljard koffiebekers.[5] Het verwachte effect van de maatregelen voor consumptie ter plaatse was een reductie van 20 tot 35%.[6]
- Bijkomend juridisch argument tegen uitvoering is dat de in de tweede motie voorgestelde definitie voor hoogwaardige recycling gebaseerd is op een voorstel in het EP, dat nog niet is besproken met de Raad en de Commissie. HBJZ geeft aan dat die status sowieso niet sterk genoeg is om op dit moment in nationale regelgeving op te nemen.

- ***Juridische stappen indien moties worden uitgevoerd***

Indien uitvoering zou worden gegeven aan de moties, zouden de volgende stappen doorlopen moeten worden.

- De **motie Dijk** kan worden uitgevoerd door artikel 2.2 lid 1 van de regeling te schrappen. Het is niet nodig om de hele regeling in te trekken.
- Hiermee blijven de overige aspecten van de regeling van kracht.
- Deze wijziging van de regeling kan in het meest gunstige scenario per 1 februari 2024 in werking treden, gelet op de benodigde juridische processtappen en de standaard invoeringstermijn van twee maanden.

- De **moties Haverkort** kunnen worden uitgevoerd door de regeling te wijzigen op het punt van uitzondering en de definitie van hoogwaardige recycling.
- Daarbij zullen de volgende stappen moeten worden doorlopen: wijzigen regelgeving, internetconsultatie, uitvoeringstoetsen (ILT, ATR) en mogelijk ook notificatie bij de Europese Commissie.
- De procedure tot aan inwerkingtreding neemt minimaal zes maanden in beslag, en kan één tot twee jaar duren, afhankelijk van de inhoudelijke aanpassingen en de reacties daarop vanuit de maatschappij en de politiek.
- De motie bevat het verzoek om in de tussentijd niet te handhaven bij aanbieders van producten die aan deze voorgestelde definitie voldoen totdat de ministeriële regeling daadwerkelijk is aangepast. Hiervoor zou u de ILT een aanwijzing tot niet-handhaving moeten geven, die ingaat per 1 januari 2024.
- De motie vraagt ook om deze definitie in het Circulaire Materialenplan (CMP) op te nemen. Dit kan worden meegenomen in de ontwikkeling van het CMP1. De haalbaarheid is afhankelijk van definitieve formulering in de Europese regelgeving en hoe en waar deze op te nemen in het CMP1, aangezien deze is opgesteld met het oog op verpakkingen en het CMP1 breder is dan dat. Te denken valt aan het afvalplan verpakkingen.

- ***Advies: in Kamerbrief over moties meegeven dat we signaal moties adresseren in evaluatie in 2024***

- Indien u instemt met het advies om de moties niet uit te voeren, kunt u dit toelichten in een Kamerbrief, aan de hand van bovengenoemde vier punten.

[5] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/03/28/effecten-reductiemaatregelen-plastic-producten-voor-eenmalig-gebruik-ce-delft

- Daarbij kunt u verder aangeven dat bij het ontwerp van de regeling bewust een vroege evaluatie is opgenomen om bij te kunnen sturen als de maatregelen bijvoorbeeld onvoldoende effect sorteren. Deze evaluatie wordt al in 2024 uitgevoerd, waarbij zowel de in de Kamer geuite kritiek als andere signalen (o.a. media, bedrijven, burgers, ILT) worden meegenomen. U kunt aangeven dat u dat het moment vindt om het geheel aan maatregelen in samenhang te bekijken en te bezien welke aanpassingen nodig zijn.
- U kunt expliciet aangeven dat u in de evaluatie kritisch zal kijken naar de meerprijs zoals bedoeld in de **motie Dijk.** Daarbij kunt u aangeven ook niet geheel tevreden te zijn over de uitwerking van de regeling in de praktijk, en dat u daarom bij de evaluatie zal kijken of de huidige invulling zorgt voor voldoende prijsprikkel en, zo nee, hoe we deze maatregel – als onderdeel van het bredere pakket – anders/beter kunnen vormgeven. Door de motie niet uit te voeren houdt u in de evaluatie een open blik om dit indien nodig op een optimale wijze en verbeterd vorm te geven.
- Ook kunt u meegeven dat in de evaluatie de uitzondering zoals aangehaald in de **moties Haverkort** kritisch zal worden bekeken.

- ***Advies: timing verzending Kamerbrief***

- Met name de moties Haverkort hebben tot onrust, onzekerheid en onduidelijkheid in de markt geleid. Zowel bij de producerende markt als bij organisaties die per 1 januari aanstaande aan de nieuwe regelgeving moeten voldoen. Veel organisaties vragen ons om snel duidelijkheid te geven.
- Ook melden ondernemers zich bij IenW, ILT en RWS met de vraag of ze nu nog een meerprijs moeten rekenen.
- Een deel van de bedrijven is in de veronderstelling dat ze zich, gelet op de aangenomen moties, niet meer aan de regels hoeven te houden die 1 januari 2024 ingaan of die sinds 1 juli 2023 gelden.
- De Tweede Kamer heeft na de stemmingen aangegeven zo snel mogelijk een brief te willen ontvangen hoe uitvoering gegeven wordt aan de moties.
- Om bovenstaande redenen adviseren we u duidelijkheid te bieden door zo snel mogelijk, bij voorkeur uiterlijk maandag 11 december, een Kamerbrief te sturen over hoe u omgaat met deze moties. Gezien uw aanwezigheid bij de COP in de week van maandag 4 december, stelt dit u in de gelegenheid zelf de pers hierover te woord te staan.

- ***Toelichting in Ministerraad***

- Het is goed gebruik dat het niet uitvoeren van een motie wordt gemeld in de Ministerraad.
- Indien u akkoord gaat met het geadviseerde besluit, zal worden gezorgd voor tijdige informatievoorziening aan AZ, zodat de voorzitter op de hoogte is.

Krachtenveld

- In het algemeen krijgen we veel reacties en vragen over de SUP-regelgeving. Zowel vanuit de politiek, als vanuit consumenten, media en ondernemers. Daar zitten ook kritische geluiden tussen. De regelgeving vraagt een verandering die soms zal schuren met de huidige werkwijze van ondernemers en met de manier waarop we ons leven hebben ingericht.
- De Nederlandse Vereniging van Groothandelaren in Papier- en verpakkingsmaterialen (NVGP) heeft medio oktober een petitie aan de

Tweede Kamer aangeboden met het verzoek om de definitie van hoogwaardige recycling uit te breiden om het recyclen van op papier gebaseerde hernieuwbare en recyclebare verpakkingen te behouden.[7]
- Tegelijkertijd zijn er veel circulaire ondernemers met nieuwe business modellen die geïnvesteerd hebben om aan de nieuwe regels te voldoen, door bijvoorbeeld BYO- of statiegeldsystemen op te tuigen en die (financieel) risico gelopen hebben. Een aantal ondernemers heeft de Tweede Kamer opgeroepen om tegen de motie te stemmen en koers te zetten naar hergebruik.[8]
- In het bijzonder over de moties Haverkort over consumptie ter plaatse krijgt het ministerie van IenW en de ILT zeer veel vragen en berichten. We merken dat er onrust, onzekerheid en onduidelijkheid is in de markt en bij organisaties die moeten voldoen aan de regelgeving. Hierbij speelt mee dat de regelgeving op zeer korte termijn – per 1 januari aanstaande – ingaat.

Toelichting

- ***Regeling voor wegwerpplastics***

- De Europese richtlijn voor kunststoffen voor eenmalig gebruik (Single-use Plastics, SUP) schrijft voor dat lidstaten een significante en aanhoudende reductie bewerkstelligen van het gebruik van kunststof bekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik. Op grond van de SUP-richtlijn geldt de reductieverplichting ook voor papieren/kartonnen bekers en bakjes met een kunststof laagje.
- Als onderdeel van de Nederlandse implementatie van dit voorschrift, beoogt de ministeriële regeling voor wegwerpplastics een significante verandering teweeg te brengen door van hergebruik de norm te maken in plaats van wegwerp. Dit vraagt een flinke aanpassing, zowel van bedrijven als van burgers.
- Bij consumptie onderweg gaat het om het verplicht aanbieden van een herbruikbaar alternatief, gekoppeld aan het moeten betalen van een meerprijs voor wegwerp om zo de keuze voor hergebruik te stimuleren. Bij consumptie ter plaatse betreft het een verbod op wegwerp, met slechts een beperkte uitzondering.
- Uitvoering van de moties betekent dat de prikkel om voor hergebruik te kiezen wegvalt bij consumptie onderweg (door afschaffing van de meerprijs voor wegwerp), en dat bij consumptie ter plaatse de uitzondering dusdanig verruimd wordt dat papieren/kartonnen wegwerpbekers en -bakjes waarin kunststof zit de facto niet meer onder het verbod zullen vallen.

- ***Casussen vanuit bedrijfsleven***

Hieronder vindt u enkele voorbeelden van reacties die we vanuit het bedrijfsleven krijgen sinds op 26 oktober de moties van de heer Haverkort zijn aangenomen over uitbreiding van de uitzondering bij consumptie ter plaatse, die illustreren welke voorbereidingen er reeds door bedrijven en organisaties getroffen zijn.

[7] https://1drv.ms/w/s!AqcYK4ZGvsBAgqYSAzqMKW1YTekOaA?e=rfLHWS
[8] https://www.linkedin.com/posts/mission-reuse_beleidsbrief-en-factsheet-herbruikbare-bekers-activity-7122986905553526785-tsMr?utm_source=share&utm_medium=member_desktop

- Een bedrijf dat een herbruikbaar verpakkingssysteem aanbiedt aan o.a. restaurants en hen daarmee 'ontzorgt' om te voldoen aan de SUP-regelgeving heeft van 293 locaties/klanten te horen gekregen dat zij het vervolg op de moties en de verdere regelgeving afwachten voor ze willen starten.
- Een bedrijf met als missie 'zo simpel mogelijk overstappen op herbruikbare verpakkingen', dat diensten aanbiedt als advies, inkoop, transport, reiniging en opslag, heeft in 2019 gezien welke richting de SUP-regelgeving opging. Toen heeft men dit bedrijf opgericht. Sinds begin 2022 bereidt men zich voor op de stijgende vraag per 1 januari 2024. Er is geïnvesteerd in een nieuw bedrijfspand dat eind dit jaar geopend wordt.
- Een groot koffie- en theebedrijf heeft zijn bezorgdheid geuit over de huidige onduidelijkheid en aangegeven dat men zich 'al jaren' voorbereidt op de SUP-regeling. Men geeft aan dat er 'enorme risico's' ontstaan 'als er juist nu nog wijzigingen plaatsvinden in de regeling'. Men noemt het van 'cruciaal belang' dat bedrijven voldoende tijd en informatie hebben om hun *supply chains* aan te passen en daarmee te voldoen aan de wettelijke voorschriften.
- Een aantal brancheorganisaties heeft per brief verzocht om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te verstrekken over de consequenties van de aangenomen moties. Men geeft aan dat producenten van zowel verpakkingen als levensmiddelen, exploitanten en supermarkten er hard aan werken om aan de wettelijke verplichtingen te kunnen voldoen en dat er 'fors geïnvesteerd' wordt 'om binnen de beperkte transitieperiode de gestelde deadline te halen'. Er wordt 'met man en macht' gewerkt aan het voldoen aan de wettelijke verplichtingen.

- ***Politieke context***

- Als u ervoor kiest de moties niet uit te voeren, valt kritiek te verwachten van de partijen die vóór de moties hebben gestemd en van bedrijven die hebben gelobbyd voor verruiming van de uitzondering (papieren en kartonnen verpakkingen met een plastic coating).
- Tegelijkertijd is bijval en steun te verwachten van partijen die tegen de moties hebben gestemd, bedrijven die hebben geïnvesteerd om aan de regelgeving te voldoen, bedrijven die herbruikbare bekers en bakjes produceren of het gebruik daarvan faciliteren en vanuit de natuur- en milieuorganisaties.

- ***Communicatie***

- We hebben gezien de moties Haverkort de proactieve communicatie over de regelgeving per 1 januari 2024 vanuit IenW op pauze gezet, tot het moment dat de Kamerbrief over hoe we uitvoering geven aan deze moties verzonden is. We zijn natuurlijk wel reactief bereikbaar voor vragen vanuit media en ondernemers.
- Omdat de actieve communicatie vanuit IenW in deze onduidelijke tussenfase op pauze staat, kan dit bij doorgang van de regelgeving gevolgen hebben voor de handhaving. De Landelijke Handhavingsstrategie schrijft voor dat voorlichting de eerste stap is in handhavend optreden.
- Bij het uitblijven van besluitvorming gaat de ILT ervan uit dat de regelgeving ongewijzigd blijft. De ILT zal in dat geval vanaf 1 januari 2024 zelf richting bedrijven communiceren dat zij zal toezien op naleving van de verplichtingen die gelden, en bij overtredingen handhavend optreedt.

- Na verzending van de Kamerbrief zullen we de communicatie intensiveren.
- Bij uitvoering van de moties zullen wij in onze communicatie nog steeds uitgaan van de kernboodschap 'hergebruik wordt de norm'.

- ***Voorgaande ontwikkelingen***

- De Tweede Kamer heeft het opstellen van de regelgeving sinds 2020 nauwgezet gevolgd, evenals daarvóór de onderhandelingen over de Europese regelgeving.
- In deze periode heeft de Kamer herhaaldelijk opgeroepen tot een ambitieuze implementatie. De toenmalige staatssecretaris heeft daarop gereageerd dat ze artikel 4 en 8 (consumptiereductie en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid) ambitieus zou invullen, omdat lidstaten daar de ruimte voor hebben.[9]
- Voorafgaand aan de internetconsultatie over de concept-ministeriële regeling in oktober 2021 is deze naar de Tweede Kamer gestuurd. In maart 2022 is vervolgens de ministeriële regeling naar de Tweede Kamer gestuurd. In april 2022 hebben Kamerleden hierover schriftelijke vragen gesteld, die in mei 2022 zijn beantwoord.
- In juni 2022 heeft de Tweede Kamer een motie van het lid Van Meenen (D66) aangenomen, die de regering verzoekt om net als de Vlaamse regering beleid te ontwikkelen om ondernemers te stimuleren zo min mogelijk gebruik te maken van de uitzondering.[10]
- Tijdens het Commissiedebat Circulaire Economie d.d. 4 oktober jl. hebben verschillende woordvoerders aandacht besteed aan de SUP-regelgeving, en vooruitgeblikt op de regelgeving die per 1 januari a.s. van kracht wordt. De VVD heeft gepleit voor recycling van en tegen het verbod op papieren bekertjes en bakjes met een laagje plastic. Het CDA heeft gepleit voor een brede blik als het gaat om wegwerpplastics; op klimaat, zwerfafval en andere aspecten van circulaire economie.
- Op 16 oktober heeft u een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin u reageert op vijf brieven inzake de meerprijs op plastic wegwerpproducten.
- Op 24 oktober is de signaalrapportage ten aanzien van de regelgeving voor kunststof drank- en voedselverpakkingen van de ILT inclusief uw reactie naar de Kamer gestuurd. De kern van de signaalrapportage is dat bedrijven regels voor hergebruik van plastic drank- en voedselverpakkingen lijken te ontwijken.
- Bij onder andere de NOS was vorige maand aandacht voor de HUF-toetsen die door de ILT gedaan zijn voorafgaand aan de invoering van de regelgeving, waarin zij hebben aangegeven dat de regels 'niet te handhaven, fraudegevoelig en niet goed uitvoerbaar zijn'.[11]

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[9] Zie o.a. AO Milieuraad d.d. 19 juni 2018 en AO Circulaire Economie d.d. 6 september 2018 en Kamerbrief Van wegwerpplastics naar praktische oplossingen voor hergebruik d.d. 10 februari 2021.
[10] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2022D26220&did=2022D26220
[11] https://nos.nl/artikel/2494437-inspectie-noemt-toeslag-op-plastic-niet-uitvoerbaar-tweede-kamer-wil-ervan-af

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Achtergrondinformatie over doel reductie kunststofproducten voor eenmalig gebruik	In deze bijlage vindt u achtergrondinformatie over de ministeriële regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik, waarover de moties zijn ingediend.

Datum
22 november 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/364384

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Afval en Recycling

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
1